

L-GHID ta' L-ASSUNTA
1986

The exclusive
taste...
...that's KINNIE

I-ghid ta' l-assunta

Harga ta' darba fis-sena (Nru. 21 - 1986)

Editor:

Mons. Carmelo Scicluna
Arcipriet tal-Katidral.

Pubblikazzjoni:

Centru Kateketiku, Katidral.

Stampat 'Offset' minn

"Gozo Press", Għajnsielem.

Messaġġ ta' l-Arcipriet għal Jiem il-Festa

Ninsabu fis-sena internazzjonali tal-paċi. Madwar elfejn sena ilu l-Verġni Marija tatna lill-Princep tal-paċi, Gesù Kristu. U l-paċi ta' Kristu ma hijiex bħall-paċi li toffri d-dinja - paċi illużorja, imma paċi li tibqa' għal dejjem. Jekk ahna fil-jiem tal-festa ta' Santa Marija fis-sena 1986 irridu nduqu minn din il-paċi, hemm bżonn:

- * noholqu madwarna mentalità ta' Knisja funzjonali u mhux ta' Knisja ornamental; il-funzjonijiet tal-Knisja għandhom jiehdu prijorità fuq iċ-ċelebrazzjonijiet l-oġra kollha li jsiru.*
- * inkunu fost dawk li jgħidu 'dan possibbli li jsir' fejn tidhol l-għajnuna għall-festa u mhux fost dawk li jgħidu 'dan mhux possibbli li jsir': il-festa tikber f'kull sens mhux skond kemm int lest li toqgħod gallerija għall-kritika, imma skond kemm int lest li toffri l-kontribut pożittiv tiegħek għall-veru suċċess tagħha.*
- * nippuntaw l-ewwel u qabel kollox subgħajna lejna nfusna u mhux lejn haddiehor fejn jidhol is-suċċess tal-festa: il-festa tikber u jkollha tabilhaqq suċċess mhux meta ahna noqogħdu naraw x'missu għamel haddiehor, imma meta nirrifletti x'għandi nagħmel jien.*
- * inħarsu lejn l-attivitajiet li jsiru b'vizjoni eskatoloġika u mhux mil-lenti li l-figieġ tiegħu hu miżbugħ bil-wien tal-konsumiżmu, tal-kanaliziżmu u tal-parrokkjaliżmu: id-divertimenti xierqa f'dawn il-granat iridu jkun, imma mhux b'mod li jtellfu l-paċi tar-ruħ.*
- * nagħmlu 'check-up' spiritwali billi ndaħħlu lil ruħna għas-'service' fejn il-'mechanic' speċjali huwa Kristu: qrara u tgarbina tajba timla lil ruħna b'enerġija ġdida u b'ottimiżmu reali.*
- * nonfhu t-'tyres' tad-drawwiet tradizzjonali tagħna b'arja ġdida halli din il-festa ma tiddeġerax f'piki bla sens, imma tghin lill-parruċċani jiżviluppaw it-talenti tagħhom: l-attivitajiet kulturali, filantropiċi u rikreattivi nagħtuhom ukoll l-importanza li jistħoq-qilhom f'dawn il-jiem.*

Fuq kollox niftakru li jekk irridu li fil-festa jkollna l-paċi ma nistgħux fl-istess waqt nifirhu kif trid id-dinja u nifirhu kif irid Alla għax il-ferħ tad-dinja jonqos u l-ferħ ta' Alla jibqa' għal dejjem. Il-ferħ tad-dinja jhalli l-imrar fil-qalb, imma l-ferħ ta' Alla jhalli s-serħan tal-qalb. Mela, f'dawn il-granat, ha nifirhu, imma jehtieg li nifirhu fil-Mulej. Dan hu l-ferħ li l-Verġni Marija mtella' fis-sena bir-ruħ u l-ġisem trid li ahna ngarrbu f'dawn il-granat tal-festa tagħha.

IL-FURBANI JAHBTU GHALL-MALTIN FI TRIQTHOM LEJN GHAWDEX GHAL SANTA MARIJA

Alexander Bonnici, O.F.M. Conv., H.E.D., S.Th.L., Ph.B.

Fi-imghoddi, ma kienx hawn ġurnali stampati. Imma sejjer nibni dan il-tagħrif tiegħi fuq żewġ għamliet ta' ġurnali miktubin bil-idejn. Francesco Saverio Mifsud kiteb noti dettaljati hafna dwar dak li kien isir fi żmien. Fortunatament dawn ma spiċċawx fix-xejn. Wara mewtu, sabu ruħhom fil-Bibljotheke Nazzjonali ta' Malta. Illum, nistgħu naraw b'hafna dettalji dwar dak li ġara f'Malta għat-tul ta' madwar 20 sena. Min-naha l-oħra, l-Inkizituri ta' Malta, tul is-seklu tmintax, ma kenux mgħobbijin wisq bix-xogħol tat-tribunal. Huma kellhom id-dmir li jkktbu Ruma għallanqas darba fil-ġimgħa. Minflok ma qagħdu jkktbu biex ighidu lis-Segretarju ta' l-Istat Pontifiċju li ma kien hemm xejn ġdid, lilhom ġiehom l-idea tajba li jibdew jibagħtu fulġetti ta' avvizi. Dawn fihom tagħrif ta' kull xorta. Minn dawk ta' Mifsud u minn dawn ta' l-Inkizituri, sejjer niġbor xihaġa marbuta ma' tliet argumenti li jidhru f'xulxin: a) il-biża' li kienu jgħibu fostna l-furbani tunisini, b) il-popolarità tal-festa ta' Santa Marija ta' Ghawdex, u c) il-periklu li kien hemm għall-Maltin li jmorru Ghawdex għal nhar Santa Marija.

Malta u Tunes

Ma jidherx li r-relazzjonijiet bejn Malta u Tunes kienu hżiena. Il-Gran Mastru Pinto (1741-1773), fis-sena 1754, ried juri l-hbiberija tiegħu mal-Bej ta' Tunes. Għalhekk, lill-Gvernatur ta' dik il-belt għarbija, hu bagħatlu xi rigali. Il-Bej Tunisien ried juri l-apprezzament tiegħu lejn Pinto. Għalhekk, f'Awissu 1754, meta żewġ tartani maltin marru Tunes biex jixtru l-laħam, il-Bej għabba fuq dawn l-iskejjen tat-tagħbija 270 biċċa kbira ta' laħam, u ried li jintbagħtu bla ebda hlas lill-Gran Mastru bħala ringrazzjament ta' dak li hu kien iċċieva mingħandu.¹

Minkejja dawn is-sinjali ta' hbiberija, iż-żminijiet kienu koroh. Għalkemm iż-żewġ gvernijiet ma kenux eghdewwa ta' xulxin, ġie li

kien hemm Maltin li qabzu fuq tunisini u għarab oħrajn, u xejn ma kien rari li furbani tunisini qabzu fuq il-Maltin, serquhom, u lilhom tefgħuom fil-jasar.

Santa Marija: Festa Popolari

Il-furbani kienu jafu li Santa Marija kienet festa popolari għall-Maltin u l-Ghawdxin. Huma nqadew b'din il-festa biex jaqabzu fuq missirijietna.

Illum, il-festa ta' Santa Marija ssir b'solennità kbira, mhux biss f'Ghawdex, imma wkoll f'bosta rhula ta' Malta. Fi-imghoddi wkoll, din il-festa diġà kienet popolari hafna. Imma dejjem kien meqjus li l-akbar festa kienet dik ta' Ghawdex. Għalkemm kien hawn tant festi f'Malta, hafna kienu l-Maltin li kienu jaraw kif imorru jgħaddu l-ġurnata f'Ghawdex. Imma l-mezzi kienu diffiċli u l-vjaġġ, għalkemm qasir, kien imwiegħer.

Fil-15 ta' Awissu, 1775, inkiteb: "Illum, hi l-festa ta' Santa Marija, u l-aktar f'Ghawdex. Hemm, marru hafna nies, u bosta minnhom kienu minn Malta".²

F'Santa Marija tas-sena 1756, inkiteb: "Hafna huma l-irhula ta' Malta li jiċċelebraw b'solennità l-festa ta' Marija Assunta. Imma, fuq kollox, din tiġi ċelebrata b'solennità fil-Kollegġjata Matriċi ta' Ghawdex. Għal din il-ġurnata, hafna huma l-familji maltin li jmorru sa hemm".³

Fis-sena 1757, il-festi ta' Malta lanqas biss ma ssemmev. Inkiteb: "Illum, hi l-festa titulari tal-Kollegġjata ta' Ghawdex. Hemm, marret kotra kbira ta' nies".⁴

Għas-sena 1758, naqraw: "Hafna nies marru Ghawdex biex igawdu l-festa ta' l-Assunta, li hi t-titular ta' dik il-Kollegġjata".⁵

Placati La Porta che domani 10 di
Corrente di Solema nell'Isola del Gran
Santo Encicliano un gran numero di
Solani di Malta, e Vici Le Paloni
in questa Notte si trovano sempre
a guardare quei mas, giacchè i Gran
Santoni Encicliano ancora tutti gli anni
si di far qualche Solani Sighiti nel giu-
oco di per una loro Solotta che si veri-
ca di passare a vista della Bocca del
Porto in tutto che Le Paloni con-
rano i Mas del Gran San per lo stato
spedito ordine alle due Solotti che per
dono gata Porto di essere immediatamente
Avviso etc

109

Avviż mibghut lis-Segreterija Pontifiċja, mill-Inkiżitur ta' Malta, fejn naqraw kemm kien perikuluż għall-Maltin li kienu jmorru bi għerhom Għawdex għall-festa ta' Santa Marija, minhabba l-furbani li kemm-il darba kienu jaqbuż fuqhom

Dono di Carlo Zondadari

Canale di Malta inferato da Comari
Basilischi non ha potuto ancora alla Spagnola
nella Porta di quel di ritorno da Strassburg, ond è an-
no alcun Dupaccio da accusare a che che me' sia po-
venuto, ed intanto con la solita venerazione bacio al
V. S. e bacio al V. S. e bacio al V. S.
Di M. S. Malta 29 Agosto 1778

345

Dono di Carlo Zondadari
Dono di Carlo Zondadari

Dono di Carlo Zondadari
Dono di Carlo Zondadari

Itra ta' l-Inkiżitur ta' Malta, Antonio Zondadari, miktuba fid-29 ta' Awissu, 1778, fejn l-Inkiżitur jilmenta li ma kienx possibbli li jibgħat xi korrispondenza lejn Ruma għall- il-biċċa baħar ta' bejn Malta u Sirakuża kienet miżgħuda bil-furbani

Imbagħed, għali-festa tas-sena 1759, inkiteb: "Il-festa sair b'mod solenni f'hafna knejjes...Imma speċjalment fil-Matriċi ta' Għawdex. Billi, f'dawn l-aħħar granet, kien bnazzi hafna, bosta kienu l-familji u nies oħrajn li marru sa Għawdex".⁶

Il-Furbani jafu b'Santa Marija

Kien proprju qrib Santa Marija tas-sena 1754, meta xambekk malti, fit-12 ta' Awissu, daħal b'ferh fil-port il-kbir ta' Malta. Il-ferh kien għaliex iċ-ċorma li kienet fuq attackkat xi misilmin, u sehhilhom jehduhom xi affarijiet. Fuq il-form ta' kulhadd, kienu jissemmew it-torok. Imma, kemm dawk li kienu jiġu attackkati kif ukoll dawk li kienu jattakkaw kienu jkunu minn fost il-ġnus għarab fil-qrib ta' Malta. Aktarx li kienu jkunu tunisini, u anqas ta' spiss mill-Marokk, Libja u Algerija. Kienu jissejju torok, għaliex dawk il-ġnus kienu jagħmlu parti mill-Imperu Tork.

It-torok ma kenux iħalluhom b'xejn lill-Maltin. Il-Maltin ma kenux jersqu sa qrib ix-xtut tal-pajjiżi għarab. Imma l-Misilmin ma beżgħux jasu sa Malta u Għawdex.

Nhar Santa Marija tas-sena 1756, inkiteb: "Illum, daħlu fil-Port il-Kbir żewġ felugat naplitani, u wasslu l-aħħar li xambekk tork qabeż fuq biċċa tal-baħar naplitana, li kienet mgħobbija bl-injam. Dan ġara ftit mili l-barra mid-daħla tal-port. B'kumbinazzjoni, ħarġu żewġ tartani li t-torok hasbuhom li kienu sejr in għal warajhom. Għalhekk, lil dik il-biċċa tal-baħar naplitana tawha n-nar, u ħarbu".⁷

Imbagħad, din l-istess kitba tibqa' sejra b'rabta mal-festa ta' Santa Marija: "Dak in-nhar, id-dgħajjes ta' l-għassa ntbagħtu lejn Għawdex halli jiddefenduh. Dan sar, biex dawk li jaqsmu minn Għawdex għal Malta, isibu l-baħar liberu".⁸

Mill-Avviżi ta' l-Inkiżitur

L-Inkiżitur Antonio Zondadari (1777-1785), f'ittra tad-29 ta' Awissu, 1778, lill-Kardinal Pallavicini, fisser kemm kien kbir it-

tigrib fil-ibħra maltin. Fost l-oħrajn, hu kiteb: "Il-kanal ta' Malte hu miżgħud bil-furbani berbri".⁹

Imma lilna jinteressana hafna iżjed dak li kiteb l-istess Inkiżitur fl-avviżi li bagħat fis-sena 1779. Dan li ġej inkiteb fl-14 ta' Awissu, 1779

Inniżlu s-silta shiħa bla ma nnaqqsuha xejn:

"Għada, f'Għawdex tiġi celebrata festa li għaliha hafna jmorru minn Malta. Għalhekk, ix-xwieni, tul il-lejl li ġej, joqogħdu l-hin kollu jgħassu f'dawk l-ibħra. Fil-fatt, il-furbani ta' Tripli jkunu hemm huma wkoll biex jaraw jaqbdux xifaġa. Gara li l-bieraħ, bastiment tat-tagħbija tagħhom kellu l-ardir li jersaq tant qrib b'mod li setgħu jarawh mill-bokka tal-port. U dan sar minkejja l-fatt li x-xwieni kienu qed iduru ma' l-ibħra ta' Għawdex. Għalhekk, ġie mogħti l-ordni biex iż-żewġ bastimenti li għandhom fi ħsiebhom l-għassa tal-port joħorgu minnufih huma wkoll".¹⁰

Dawn il-ftit fatti marbutin mas-seklu tmintax u mniżżlin minn dawk li għexu f'dak iż-żmien jifgħu hafna dawl fuq l-istorja. Hadd minn dawn il-kittieba ma kellu xi interess li jkabbar il-fatti. Imma dak li kitbu juri tajjeb kemm kienet popolari l-festa ta' Santa Marija li kienet celebrata fil-Matriċi Kollegġjata ta' Għawdex. Il-fatti juru wkoll li l-Maltin kienu jhobbu hafna l-dik il-festa, u jippreferuha saħansitra għal dawk il-hafna li fl-istess ġurnata kienu jsiru fl-irhula ta' Malta. Il-Maltin ġie li saħansitra ssugraw ħajjithom biex ma jtilfux il-festa ta' Santa Marija ta' Għawdex.

NOTI:

- 1) NLM, Lib., 11, ff.389-390.
- 2) Ibid., f.608.
- 3) Ibid., 12, ff.77-78.
- 4) Ibid., f.235.
- 5) Ibid., f.572.
- 6) Ibid., 13, f.852.
- 7) Ibid., 12, f.78.
- 8) Ibid.
- 9) ASV, SS, Malta, 138, f.335r.
- 10) Ibid., 139, f.109r.

QRARA U TOARBINA
F'JUM SANTA MARIJA
HUMA L-ISBAH RIGAL LI NISTGHU NOFFRU LILL-ASSUNTA

TONY'S STORE

JEW AHJAR

IL-MEKKA TA' L-GHAWDXIN
JOFFRI L-ORMOS PREZZIJET FUQ
KULL MA GHANDEK B'ZONN FID-DAR

Tixtrix qabel tara l-assortiment taghna ta'

FRIDGES — COOKERS
WASHING MACHINES — LINEF
U MITT ELF HAĠA OHRO TA'
HTIEĠA JEW LUSSU GHAD-DAR
ISSIBNA MALAJR GHAX FIS-SAQAĠN

25, IT-TOKK,

RABAT — GHAWDEX.

Ċempel: 556629.

HEMPEL'S MARINE PAINTS (MALTA) LTD.

**MANUFACTURERS OF
HIGH QUALITY
HOUSEHOLD, INDUSTRIAL AND
MARINE PAINTS**

**SUPPLIERS TO THE MALTA GOVERNMENT, LEADING
INDUSTRIAL FIRMS & THE BUILDING INDUSTRY
28B, SOUTH STREET, VALLETTA.**

Tel. Cen. 625911, 22215.

Il-bini tul is-sekli tal-

MATRIČI TA' SANTA MARIJA (2)

Dun JOE BEZZINA

Il-knisja Matriċi ta' Santa Marija, illum il-Katidral ta' Ghawdex u Kemmuna, kienet ferm differenti milli hi illum meta fl-1551 kienet magħmula f'erba mill-qawwiet Torok li attakkaw lil gżirtna. Il-Matriċi ta' dak iż-żmien kienet it-tieni u forsi wkoll it-tielet knisja nisranija mtella' f'dak il-post. Dwar dan kollu, dwar il-Matriċi sal-1550, tkellimna fil-harġa ta' L-Għid ta' l-Assunta (1985) paġni 3-5. F'dan it-tieni artiklu f'din is-serje m'inhix ser nithaddet fuq il-Matriċi wara l-1551, iżda ser inżid xi faga ma' dak li għad u nfiehem kollox ahjar bl-ghajnun ta' tliet disinni li qed jidhru ma' dan l-artiklu.

Il-Matriċi fl-1530

Is-sena 1530 hi ta' importanza kbira fil-istorja ta' Malta u Ghawdex. Fit-23 ta' Marzu ta' dik is-sena, ġewwa Castelfranco qrib Bologna, l-Imperatur Karlu V iffirma d-Digriet Cum prorestaurandis li permezz tiegħu Malta u Ghawdex kienu mogħtija lill-Kavallieri ta' San Gwann. Il-Gran Mastru Phillippo Villieres de l'Isle Adam dahal solennement fil-Belt ewlenija ta' Malta, l-Imdina, nhar it-13 ta' Novembru. Iktar tard ġie Ghawdex u f'ha l-pussess ta' gżirtna wkoll.

Għandna naħsbu li fl-istess okkażjoni, il-

1. Mappa ta' Malta u Ghawdex tal-1536

Gran Mastru ghamel żjara wkoll lill-Knisja Matrici. Dik il-habta kien Provigarju, jgifieri rappreżentant tal-Isqof f'Ghawdex, Dun Garpatist Rapa, li mingħajr l-icken dubju ghamel mill-ahjar li jista' halli jagħti merħba lill-Princep tal-Gzejjer.

Il-Knisja Matrici ma tissemmiex fl-ewwel deskrizzjoni stampata li teżisti ta' Malta. Din l-ispeċi ta' gwida *Insulae Melitae descriptio* kienet miktuba minn kavallier magħruf, *Jean Quintin d'Autun* u stampata Franza, fil-belt ta' Lyons, fl-1536. L-*Cittadella* ta' Ghawdex hi deskritta bħala *oppidulum*, belt żgħira. Nafu infatti li dik il-habta anke s-swar taċ-*Cittadella* ma tantx kienu qawwiya u ma jifilhu għal ebda attakk.

Iżda f'din l-*Insulae Melitae descriptio* għandna dokument importanti dwar il-matrici.

Fil-gwida, infatti, hemm stampata mappa ta' Malta u Ghawdex, waħda mill-eqdem mappep li jeżistu ta' dawn il-gzejjer (ritratt f'pagna 6). U jidher jiddomina l-mappa ta' Ghawdex il-kampnar tal-knisja li dik il-habta kienet mingħajr ebda dubju l-ewlenija ta' Ghawdex: il-Matrici ta' Santa Marija.

Il-Knisja minn ġewwa

Minn xi tagħrif interessanti li nisiltu minn diversi testmenti magħmula qabel l-Assedju ta' Ghawdex tas-sena 1551, nistghu niffurmaw pjanta hafifa tal-Knisja fil-bidu tal-hakma tal-Kavallieri ta' San Gwann. Dan kollu hu spjegat b'mod hafif mit-tieni disinn ma' dan l-artiklu.

L-**Artal Maggħur tal-Matrici** iddedikata lil **Santa Marija** kien bejn wieħed u iehor fl-istess pożizzjoni li qiegħed fiha llum; dahru lejn il-Lvant u l-quddiem tiegħu jhares lejn il-Punent. Hekk min jagħti qima kien ihares lejn il-Lvant, lejn Gerusalem. Barra dan il-Knisja kellha jagħmlu magħha ta' l-inqas erba' kappelli.

L-ewwel li nbniyet kienet il-kappella tal-familja **Navarra**, wara s-sena 1494. Kienet iddedikata lill-**Madonna ta' Loreto**. Minn hjiel li għandna jidher li din kienet in-naħa t'isfel tal-korsija u fit-tramuntana tagħha, jgifieri fuq ix-xellug inti u tħares lejn l-artal maggħur. It-tieni zieda kienet il-kappella tal-familja **Pontremolo** lejn il-1501. Din aktarx kienet iddedikata lill-**Annunzjazzjoni tal-Madonna**. Din ittelligħet in-naħa ta' fuq nett tal-korsija fuq il-lemin tal-artal maggħur. It-tielet zieda wara l-1532 kienet il-kappella tal-familja **Mompalao** li milli jidher kienet iddedikata lil **Santa Luċija**. Din jidher li nbniyet lejn nofs il-korsija, in-naħa tax-xellug tal-maggħur u qisha kienet tmiss mal-kappella ta' Navarra. L-ahħar zieda qabel l-1550 kienet il-kappella tal-familja **Castellatta** iddedikata lil **Santa Katerina**. Kienet żgur wieqfa fl-1543. Din inbniyet in-naħa ta' fuq nett tal-korsija fuq ix-xellug tal-artal maggħur, pariġġ il-kappella ta' Pontremolo u tmiss mal-kappella ta' Mompalao.

Dawn l-ahħar żewġ kappelli għadhom imfakkra fil-Knisja Katidrali preżenti permezz ta' żewġ kwadri żgħar: kwadri li għandhom storja twila warajhom minkejja li hafna forsi qatt ma taw kashom. L-ewwel kwadru jirrappreżenta lil **Santa Luċija** u jinsab fil-kapellun tat-tramuntana sewwa sew taht il-kwadru tal-artal ta' l-Ahħar Ċena. It-tieni kwadru hu ta' **Santa**

Katerina vergni u martri u jinsab faċċata ta' dak li qablu fil-kappellun ta' nofs in-nhar taht il-kwadru sabiħ tal-Madonna tar-Rużarju. Żewġ kwadri b'tifkira ta' żewġ kappelli qodma fil-Matrici!

Jista' jkun, iżda dan s'issa għad mhux ippruvat b'ċertezza, li s-sagristija tal-Matrici kienet in-naħa t'isfel tal-korsija fuq il-lemin u tmiess mal-kappella ta' Pontremoli.

Il-Knisja minn barra

Niġu issa għall-knisja minn barra kif tidher mill-mappa ta' Għawdex fil-gwida *Insulae Melitae descriptio*. Mit-tielet disinn, li hu l-mappa ta' Jean Quintin bil-parti ta' Għawdex imkabbra, għandna hjiel li kien hemm minn tlieta sa erba' knejjes. Jidhru ċar tliet kampnari u forsi r-raba' wieheh in-naħa tax-xellug tal-mappa.

Nafu żgur li f'Għawdex sal-1550 kien hawn erba' parroċċi: il-Matrici ta' **Santa Marija**, li għandna l-ewwel ahbar tagħha bħala Matrici fl-1435; **San Gakbu**, parroċċa minn qabel l-1449; **Santa Marija ta' Savina**, parroċċa minn qabel l-1479; u **San Gorg**, parroċċa minn qabel l-1506. Aktarx li l-kartografu li qabbad Jean Quintin ried jirreferi għal dawn l-erba' parroċċi meta kien qed jiddisinja l-mappa ta' Għawdex.

Nistghu naħsbu li l-kampnar tan-nofs, dak li jiddomja l-mappa, hu l-kampnar tal-Knisja Matrici ta' Santa Marija. Hu mibni bi stil romanesk, bil-korNICjuni u sormontat b'forma piramidika.

Fin-nuqqas ta' dokumenti deskrittivi u disinni oħrajn tal-Matrici qabel l-1550, dan id-disinn fil-mappa ta' Jean Quintin tal-1536 hu importanti hafna fl-istorja tal-Katidral. Jixraq hafna li disinn imkabbbar tiegħu jkollu post prominenti fil-Mużew tal-Katidral.

3. Għawdex — 1536

BUBBLES — General Importers

Kennedy Square, Victoria.

Joffrikkom:

- * Kmamar tal-Banju
- * Madum taċ-Ċeramika
- * Geysers
- * Mirja

Mill-Aktar Moderni u bi Prezzijiet
L-AKTAR MODERATI

Director: Francis Caruana.

SENA INTERNAZZJONALI TAL-PAČI

SERATA TA' PAČI FIČ-CENTRU PARROKKJALI TAL-KATIDRAL

Fič-Centru Parrokkjali tal-Katidral fl-okkażjoni tal-Gimgha tal-Parrocca, inżammiet serata ta' Pači billi ninsabu fis-Sena Internazzjonali tal-Pači.

Din is-serata bdiet b'talb mhux komuni għall-pači. Fil-fatt din it-talba saret bih-hoss u bis-skiet. Il-hsejjes f'din it-talba kienu hsejjes ta' kontrast, per eżempju hoss ta' gwerri u hoss ta' pači u bejn hoss u iehor kien hemm minnien ta' skiet għar-riflessjoni. Fil-aħħar ta' din it-talba tkantat mill-kongregazzjoni kollha miġbura għal din is-serata l-ghanja 'Tini Idejk' ta' Fr. D. Azzopardi filwaqt li daww kollha li kienu preżenti rffurxaw katina waħda billi għaqdu idejhom flimkien. Il-vera pači tghallimna ngħidu qalb waħda.

F'din is-serata wkoll saret murba ta' pači mit-tfaliet tal-parrocca kif ukoll għew karitati għannej ta' pači minn Domenic Grech tat-'Tramps' kif ukoll mill-beat group 'Spectrum'. L-element fetterarju ma naqas f'din is-serata li lahaq il-qudara biagħu bi-interprezzjoni mhux komuni tal-Poezija 'It-Trijoni tal-Pači' ta' Giorg Pisani. Il-produzzjoni ta' din il-poezija ta' pači kienet taht id-direzzjoni ta' bin il-poeta stess, in-Nutar Paul Pisani kif ukoll ta' C. Bezzina.

Is-serata nsemmet bil-kant ta' l-innu tal-pači ta' S. Frangisk. Din it-talba tkantat mill-Kor tal-Katidral taht id-direzzjoni ta' Dun Mervel Magro.

Ir-ritratt juru xeni minn din is-serata.

**ID-DITTA
JOSEPH CARUANA CO. LTD.**

59, Republic Street, Victoria, Gozo,

Telephone 556464

Telex 1470 Filcar

**THABBAR IL-FTUH TA' STABILIMENT GDID
F'N.B., OLD MILL STREET, QORMI, MALTA.**

**ID-DITTA TISSUPPLIXXI KULL KWALITÀ TA'
MATERJAL GHALL-BINI BHAL
VIREG U FOLJI TAL-HADID, KULL KWALITÀ TA'
INJAM, CHIPBOARD U PLYWOOD
KIF UKOLL ASSORTIMENT KBIR TA'
SUF GHAN-KNITTING.**

John Portelli Enterprises Ltd.

TRAVEL AGENTS - TOUR PLANNERS

7 MAIN SQUARE, VICTORIA, GOZO, MALTA. TEL: 556236

108 ST. JOHN STREET, VALLETTA, MALTA. TEL: 627016

**FOR ALL YOUR TRAVEL
REQUIREMENTS**

IL-BIBLIJOTEKA PARROKKJALI TAL-KATIDRAL — GHAWDEX

Servizz kbir ta' fejda għall-Parroċċa

Kien il-maghruf kittieb Christopher Morley li halla miktub dawn il-kelmiet: "Meta toffri xi ktieb lil xi hadd, inti ma tkunx qed toffrilu biss tnax l-uqija ta' linka, karta u kolla, imma tkun qed toffrilu għaxien għid, hajja shiha u mimlija".

Bosta u bosta parruċċani u oħrajn barra l-parroċċa, speċjalment studenti ta' klassijiet għolja u seminaristi qed jagħmlu użu regolari mill-Biblijoteka Parrokkjali tal-Katidral billi jissellfu l-kotba għar-riċerka, studju u edukazzjoni personali kif ukoll għall-passatemp. Bosta saċerdoti u konferenzieri jissellfu kotba u dokumenti tal-Knisja biex iġinuhom fin-nisġa tad-diskorsi u omelji tagħhom. Saħansitra issa hemm numru ta' residenti barranin li jġu kull ġimgħa jew tnejn jiehdu kotba mis-sezzjoni tal-'Fiction' u tal-'Historical Novels', sezzjoni li issa skorriet l-elfejn ktieb.

Żieda fis-servizzi

Issa li bosta parruċċani ndunaw li r-'Reading Room' hija attrezzata tajjeb b'varjetà kbira ta' qari: 'magazines', rivisti, u perjodici bil-Malti, bi-Ingliż u bi-Taljan, aktar u aktar nies qed jġu ċ-Centru Parrokkjali, jintasbu mal-mejda u jaqraw.

Servizz ieħor li diġà beda, imma li ser jiġi miftuħ uffiċjalment f'Santa Marija 1986 huwa s-servizz ta' self ta' mużika rekordjata. Din is-sezzjoni, li issa tippossiedi 'l fuq minn hames mitt 'recording' bejn diski u 'cassettes', tiġbor fiha mhux biss numru kbir ta' bċejjeċ ta' mużika operistika (anke opri shah), mużika klassika, mużika hafifa, popolari u folkloristika, imma wkoll 'recordings' ta' taħdidiet storici, omelji, diskorsi tal-papier u materjal ieħor edukattiv. Spinta kbira qed tingħata biex din is-'section' tar-'recordings' tiżviluppa kuljum aktar u aktar.

Jixraq li niftakru

Tajjeb li niftakru li ż-żerriegħa li minnha nibtet il-Biblijoteka tal-Katidral, xehitha fil-parroċċa l-mejjet iżda qatt minsi, l-Arcidjaku Mons. Pawlu Cauchi. Instab, li wara l-mewt tiegħu fis-sena 1979, Mons. Cauchi kien halla

warajh numru ta' kotba mhux hażin biex jingħataw lill-Katidral t'Għawdex biex tinfetħ librerija għall-użu tal-Kleru kif irrikmanda l-Konċilju Vatikan II.

Dan l-att ġeneruż ta' Mons. Cauchi qanqal il-qalb ta' saċerdot ieħor, missjunarju zagħżuġ li kien jagħmel xogħol pastorali fil-Brazil u wara f'Miami gewwa l-Amerika. Dan kien is-sacerdot Tony Mercieca li fis-sena 1982 baġhat kunsinna ta' xi għoxrin pakkett kotba mill-Amerika flimkien ma' nota żgħira li tgħid: "Għażiż Arcipriet, qed nibgħatlek xi kotba għal-librerija tal-Katidral. 'Il quddiem inkompli nibgħat. Fr. Tony". U FR. TONY ŻAMM KELMTU! Minn dak in-nhar 'l hawn, Fr. Tony ma waqafx jibgħat il-kotba, il-magazines, il-cassettes, id-diski, il-'visual aids', u 'Biblical Memorabilia'. S'issa Fr. Tony baġhat 'l fuq minn tmint elef ktieb, fosthom għaxar enċiklopediji. Fost l-enċiklopediji li baġhat insibu l-CATHOLIC ENCYCLOPEDIA (16-il volum), l-ENCYCLOPEDIA BRITANNICA u l-YEAR BOOKS tagħha (55 vol.), ENCYCLOPEDIA AMERICANA (30 vol.), il-'WORLD BOOK ENCYCLOPEDIA' u l-YEAR BOOKS (35 vol.), NEW AGE ENCYCLOPEDIA (24 vol.) eċċ.

Fr. Tony
Mercieca

Fr. Tony jibghatilna medja ta' elf ktieb is-sena, kollha bil-posta. Kull pakkett li jkun fih minn 2 sa 5 kotba, ihallas madwar \$3. Dan ifisser li Fr. Tony għa nafaq mas-\$6000 fil-posta biss! Is-sena l-oħra, waqt ċerimonja helwa li saret fl-okkażjoni tal-Gimgha tal-Parroċċa, b'inizjattiva ta' l-Arċipriet Carmelo Scicluna, tpoġġa ritratt imdaqqas ta' Fr. Tony f'post ċentrali tal-Biblijoteka. Is-Sinjura Madalen Mercieca, omm Fr. Tony, kixfet dan ir-ritratt flimkien ma' l-iskrizzjoni ta' miegħu. Mons. Isqof Cauchi bierek ix-xbieha u l-Arċipriet Scicluna għamel diskors tal-okkażjoni.

Is-Sezzjoni "Juvenile" (tat-tfal).

Fr. Tony haseb fit-tfal ukoll. Wara talba żgħira min-naħa tal-Biblijotekarju, bdew jasluk pakketti bil-kotba għat-tfal, kotba għal kull età minn 3 snin sa standard ta' "upper secondary". Mill-ewwel inhasset il-htieġa li l-"Juvenile Section" kellha tinqala' mill-kamra tal-Librerija ewlenija halli t-tfal ikollhom aktar faċilità li jagħzlu l-kotba bla ma jtellfu lill-kbar.

Nisperaw, li għal din is-sezzjoni nsibu aktar benefatturi barra Fr. Tony. Ikkunu jagħmlu wisq ġid lill-parroċċa dawk il-familji, li issa, għax it-tfal kibruhom, joffru l-kotba li kienu jużaw it-tfal tagħhom lill-Biblijoteka Parrokkjali tal-Katidral.

IL-"PROGRESSIVE CATALOGUING"

Sa mill-bidu tal-librerija, gie deċiż li l-klassifikazzjoni tal-kotba ssir skond id-"DEWEY SYSTEM". Dan is-sistema jagħti ċans lill-istaff tal-librerija li jikklassifika l-kotba taht 100 ras, 1000 ras, 10,000 ras eċċ. Hija haġa faċli li tikklassifika l-kotba taht mitt ras; wisq iktar diffiċli li tikklassifika l-kotba taht elf ras. Il-klassifikazzjoni taht 10,000 ras tehtieg skola u

'librarianship' professjonali. Il-Biblijoteka Parrokkjali tal-Katidral kienet ifformata minn dan l-aspett. Wiehed mill-qassisin zghazagh tal-Parroċċa huwa Dr. Rev. Joe Bezzina, persuna li huwa tabilhaqq ikkwalfikat għallix barra li għandu d-Dottorat fl-Istorja, għamel korsijiet ta' librar kemm fl-Università ta' Malta u kemm fil-Vatican Institute of Librarians. Barra dan huwa membru tal-Commonwealth Library Association. Fr. Bezzina seta' jagħti daqqa t'id sewwa fil-klassifikazzjoni tal-kotba. Fil-fatt, Fr. Bezzina għamel l-aħjar haġa li seta' jagħmel. Ma bediex jikklassifika l-kotba hu. Njeda kors li għalih attendew tlieta mill-istaff tal-librerija tal-Katidral kif ukoll librara minn diversi parroċċi oħra. Wara numru ta' lectures, is-Sinjorina Christina Pace indahlet biex tibda mill-ġdid il-klassifikazzjoni skond id-"DDS". Miss Pace ilha xhur shah taħdem fuq din il-klassifikazzjoni u hemm it-tama li sa l-aħhar ta' din is-sena l-"back log" ta' kotba għall-klassifikazzjoni tkun spicċat.

Ir-'Reading Room'

Ir-'Reading Room' qed tkun miftuha kuljum f'dawn il-hinijiet:

Mit-Tnejn sas-Sibt: Mit-8.30 a.m. sal-10.00 a.m. u mill-5.00 p.m. sat-8.30 p.m.

Nhar ta' Hadd tkun miftuha mid-9.30 a.m. sa nofs inhar.

Fost in-numru kbir ta' rivisti, perjodiċi, gazzetti u qari ieħor efemerali wiehed jista' jsib dawn ta' hawn taht. (Fil-'brackets' hemm l-isem ta' min ġentilmjent hallas għall-abbonament):

** Archeology. Biblical Archeology. Biblical Review (Fr. Tony Mercieca).

** Osservatore Romano. Theological Studies (Fr. Tony Mercieca).

** 'Time'. 'Newsweek'. (Fr. Tony Mercieca).

** National Geographic Magazine. (Fr. George Mercieca).

** Il-Malti. 'Melita Teologica'. Pastor. (Fr. George Mercieca).

** Problemi ta' Llum. Kliem il-Hajja. (Mons. Arċipriet Scicluna).

** Reader's Digest. Catholic Digest. (Fr. Tony Mercieca).

** Lehen is-Sewwa. Il-Hajja. (N.N.).

** Il-Qawmien. Il-Hajja f'Għawdex. (N.N.).

** Il Messaggero di San Antonio. (Mons. Gius. Farrugia Dimech).

** Il Portavoce di S. Leopoldo. (Mrs. Dola Apap).

Hawn nixtiequ nerringrazzjaw lil dawk kollha li jnewlulna materjal ghar-Reading Table' bhal ma huma rivisti Missjunarji, rivisti ta' komunitajiet religjużi, publikazzjonijiet tal-Legjun ta' Marija, u l-bqija. Huma wisq biex insemmuhom individwalment.

APPELL

Ghażiż membru tal-Parroċċa tal-Katidral,

Il-gid li qed tagħmel il-Biblijoteka Parrokkjali fil-parroċċa tiegħek ma jistax jitkejjel kif għieb u lahaq. Nafu biss li n-numru ta' dawk li qed jagħmlu użu minn din il-librerija qed jiżdied

kull xahar. Inti wkoll tista' tibda tagħmel użu mir-rikkeżi ta' kotba u/jew mużika rekordjata li tippossiedi l-librerija. Għax ma tinkitibx membru? Haġ'ohra. Forsi għandek xi kotba (l-aktar tat-tfal) li m'għandekx x'tambihom, jew li wara mewtek jaqgħu f'idejn nies li ma japprezzawhomx. Fil-librerija tagħna jkunu apprezzati żgur. Jekk ikollok kotba li forsi m'humiex f'kundizzjoni tajba hafna, il-librerija tismahom ukoll. Issa għamilna sezzjoni ta' restawrar u legatura. Jekk b'xi mod tista' u trid tgħin kellem lill-Arċipriet jew lid-Direttur taċ-Centru Parrokkjali. Tinsie x'qal Christopher Morley kif hemm imniżżel fil-bidu ta' din il-kitba.

ANTON FARRUGIA,
(Biblijotekarju).

NIFIRHU LIL.....

DUN RAYMOND VELLA li gie ordnat saċerdot fit-2 ta' Mejju, 1986, fil-Katidral ta' Għawdex minn Mons. Isqof Nikol Cauchi. Nawgurawlu hidma fejjieda fil-ghalqa tal-Mulej.

DUN VICTOR VELLA li gie ordnat saċerdot fit-28 ta' Ġunju, 1986, fil-Katidral ta' Għawdex minn Mons. Isqof Nikol Cauchi. Nawgurawlu hidma fejjieda fil-ghalqa tal-Mulej.

MARK VELLA, abbati fost il-'Piccolo Clero' tal-Katidral li gie magħżul biex fis-sajf li ġej joffri s-servizz fil-Bażilika ta' San Pietru, Ruma.

MONS. RUŻARJU BORG li gie maħtur minn Mons. Isqof Nikol Cauchi bħala Vigarju Foranju għaz-zona 'A' li tiġbor fiha l-parroċċi tar-Rabat, tal-Fontana u l-hidma pastorali ta' Marsalforn u x-Xlendi. Id-dmir tal-Vigarju Foranju hu li jservi ta' holqa bejn din iz-zona u Mons. Isqof.

Ikkontribwew għal din ir-Rivista

1. Singer Sewing Centre	Main Gate Street, Victoria.
2. Electra Hotel	Marsalforn, Gozo.
3. John Calleja	Republic Street, Victoria.
4. Baci F. Bezzina	Republic Street, Victoria.
5. Frances' Hairdresser	Palm Street, Victoria.
6. Joe Scicluna	Palm Street, Victoria.
7. Mejlak Jewellery	Republic Street, Victoria.
8. Farrugia Jewellery	Republic Street, Victoria.
9. Gozo United Rent-A-Car	Republic Street, Victoria.
10. HomeMart	Republic Street, Victoria.
11. Grech's Store	Republic Street, Victoria.
12. C. & S Supermarket	Main Gate Street, Victoria.
13. Kelina's Jewellery	Karl Bondi Street, Victoria.
14. Kellinu Spiteri	Karl Bondi Street, Victoria.
15. Abela Pharmacy	De Soldanis Street, Victoria.
16. Palm Pharmacy	Palm Street, Victoria.
17. Lantern Hotel	Marsalforn, Gozo.
18. The Mermaid Bar & Restaurant	Marsalforn, Gozo.
19. Marsalforn Hotel	Marsalforn, Gozo.
20. Odyssey Bar & Restaurant	Marsalforn, Gozo.
21. The Smugglers' Cave	Marsalforn, Gozo.
22. Arzella Bar	Menqa, Marsalforn.
23. Batu Pharmacy	Palm Street, Victoria.
24. Cordina's Photo Market	Main Gate Street, Victoria.
25. May's Boutique	Republic Street, Victoria.
26. V. Sultana Vulcanizer	Republic Street, Victoria.
27. Gozo Aluminium	Paul Portelli Street, Victoria.
28. Castle Pharmacy	Main Square, Victoria.
29. Kenur Bar & Restaurant	Xlendi Street, Xlendi.
30. Kartell Bar & Restaurant	Marsalforn, Gozo.
31. Tritons Bar & Restaurant	Marsalforn, Gozo.
32. Electronics Office	St. Francis Square, Victoria.
33. Cefai Jewellery	St. Domenic Street, Victoria.
34. Mayjo Garage	Republic Street, Victoria.
35. Rain Drops	Main Gate Street, Victoria.
36. Lorry Fenech	Sannat Road, Victoria.
37. Duke of Edinburgh Hotel	Republic Street, Victoria.
38. Martin's General Store	Main Gate Street, Victoria.
39. Doris Jewellery	St. Andrew Street, Victoria.
40. Nancy Saloon	Main Gate Street, Victoria.
41. Gorg Farrugia, Carpenter	Capuchin's Street, Victoria.
42. Gozo Garage	Xaghra Road, Victoria.

Grajjiet Importanti ta' Matul is-Sena

- 1.08.85: Inżammet 'Wine & Pizza Party' għaż-żgħażaġh fil-Bajja tad-Dwejra.
- 2.08.85: Inżamm 'Song Festival' għaż-żgħażaġh fil-Katidral.
- 5.08.85: Quiz Marjan għall-abbatini fil-Katidral.
- 6.08.85: Organ Recital mit-tfal tal-parroċċa.
- 7.08.85: Marġa għal Kemmuna għat-tfal tal-parroċċa.
- 8.08.85: Kuncert mużikali Kulturali-Marjan mill-Banda 'Leone' flimkien mal-Kor 'Marija Assunta'.
- 9.08.85: "Mazz Fjuri lill-Madonn", Pageant Marjan ta' Anton Farrugia.
- 10.08.85: Dun Franġisk Saliba fakkar eghluq il-25 sena mill-ordinazzjoni saċerdotali tiegħu.
- 11.08.85: Hruġ ta' l-Istatwa ta' Santa Marija Ingabret is-somma rekord ta' madwar Lm2,000.00.0.
- 15.08.85: Inżammet il-festa interna u esterna ta' Santa Marija bi-akbar solennità.
- 16.08.85: Thabbar li Titiana Camilleri u Raymond Agius rebħu l-ewwel u t-tieni premju rispettivament fil-kompetizzjoni għall-aħjar 'slogan' biex jinxtefhet mill-galleriji għall-purċissjoni ta' Santa Marija.
- 31.08.85: Raymond Vella ġie ordnat Djaknu fil-Knisja tal-Patrijiet tal-Kapuċċini.
- 7.09.85: Żar il-Katidral, il-Kardinal Luigi Dadaglio.
- 26.09.85: Thabbar li Mariwel Saliba, parruċċan tal-Katidral, ġie magħżul 'President' ta' l-Azzjoni Kattolika.
- Żar il-Katidral il-Kardinal Sebastiano Baggio.
- 28.09.85: Inżamm Jum il-Katekiżmu fil-parroċċa.
- 1.10.85: Infetħet is-sena Kateketika 85/86 b'quddiesa għat-tfal fiċ-Ċentru Parrokkjali.
- 6.10.85: Saret il-Purċissjoni tal-Madonna tar-Rużarju.
- 1.11.85: Inżammet il-Konċelebrazzjoni Pontifikali tal-Qaddisin kollha.
- Żar il-Katidral l-Arċisqof Indjan Justin Diravian.
- 2.11.85: Inżammet il-Konċelebrazzjoni Pontifikali ta' l-Għid ta' l-Imwiet.
- 5.11.85: Żjara bil-parruċċani fiċ-ċimiterju ta' Santa Marija fejn saret quddiesa.
- 10.11.85: Mons. Iaqof jiftaħ il-Vista Pastorali b'konċelebrazzjoni.
- Bdlet il-Mini Misajoni fil-parroċċa.
- 17.11.85: Servizz funebri b'suffraġju tal-erwieħ tal-imsejbin tas-Sodalità ta' Santa Marija.
- 1.12.85: Bdew il-priedki ta' l-Avvent minn Patri Paul Deguara S.J.
- 8.12.85: Inżammet il-Konċelebrazzjoni Pontifikali tal-Kuncizzjoni.
- 16.12.85: Bdlet in-Novena bi thejġija għall-festa tal-Milied.
- 17.12.85: Beda t-tqassim tal-Kalendarju Parrokkjali.

- 25.12.85: Inżammet il-Konċelebrazzjoni Pontifikali tal-Milied.
- 31.12.85: Inżammet il-Konċelebrazzjoni Pontifikali ta' Radd il-Hajr ta' l-Aħħar tas-Sena.
- 1.01.86: Inżammet il-Konċelebrazzjoni Pontifikali ta' Jum il-Paċi.
- 5.01.86: Inżammet il-Konċelebrazzjoni Pontifikali ta' l-Epifanija.
- 13.01.86: Bdiet il-Gimgha Bibblika.
- 18.01.86: Bdiet l-ottava ta' talb għall-Għaqda bejn il-Knejjes.
- 2.02.86: Mons. Isqof mexxa l-funzjoni tat-tberik tax-xema.
- 10.02.86: Giet iċċelebrata l-festa tan-Nawfragju ta' l-Appostlu Missierna San Pawl.
- 15.02.86: Bdiet il-Gimgha tal-Parroċċa.
- 18.02.86: Sar pellegrinaġġ penitenzjali għas-Santwarju tal-Madonna ta' Pinu.
- 03.03.86: Bdew l-Eżerċizzj taż-Żgħażaġh minn Dun Mikiel Saliba.
- 09.03.86: Bdew l-Eżerċizzj Spiritwali għal kulhadd u għall-koppji minn Patri Klement Azzopardi, Tereżjan.
- 23.03.86: Mons. Isqof għalaq il-Vista Pastoral bil-kant tat-Te Deum.
Mons. Isqof mexxa l-funzjoni tat-Tberik tal-Palm. Matul il-Gimgha Mqaddsa
Mons. Isqof mexxa l-funzjonijiet l-oħra kollha.
Harġet il-Purċissjoni tal-Passjoni. Għamlet xi ftit xita u l-purċissjoni kelliha tidhol qabel is-soltu.
- 30.03.86: Beda t-tberik tal-familji fi żmien il-Għid.
- 12.04.86: Harġa istruttiva u rikreattiva għall-abbatini.
- 29.04.86: **Saret tifikira speċjali fil-Katidral f'egħluq it-30 sena minn meta s-Socjeta' Fil-Leone irregalat l-istatwa ta' l-Assunta lill-Katidral.**
- 03.05.86: Bdiet il-Gimgha Ewkaristiko-Liturġika li matulha ġew amministrati s-saba' sacramenti.
- 3.05.86: Raymond Vella ġie ordnat saċerdot.
- 7.05.86: Inżammet l-Ewwel Tqarbina tat-tfal u l-Ewwel Erbgħa mill-hmistax-il Erbgħa li jiġu qabel il-festa ta' Santa Marija.
- 8.05.86: Ġie amministrat is-Sagrament tal-Grizma ta' l-Isqof lit-tfal tal-parroċċa.
- 10.05.86: **Mons. Arcidjaku fakkar egħluq il-25 sena minn meta ġie ordnat saċerdot fil-Katidral ta' Għawdex.**
- 18.05.86: Mons. Isqof mexxa l-Konċelebrazzjoni Pontifikali ta' Għid il-Hamsin.
- 22.05.86: Żar il-Katidral in-Nunzju Apostoliku għal Malta, Pier Luigi Celata.
- 1.06.86: Mons. Isqof mexxa l-Konċelebrazzjoni Pontifikali tas-Solennità Liturġika tal-Gisem u d-Demm Imqaddes ta' Kristu.
- 28.06.86: Saret l-ordinazzjoni tad-Djkonat u tal-Presbiterat. Fosthom ġie ordnat saċerdot Dun Victor Vella li hu adett għas-servizz pastoral fil-Katidral.

1 ta' Awissu,
1985

Kronaka tal-

BIDU TAL-HAJJA NISRANIJA

Nru.	Data tal-Magħmudija	Isem it-Tarbija	Isem u Kunjom il-Genituri
1.	18.08.85	Raymond	Louis u Anna Vella
2.	04.09.85	Natalia	Pio u Rita Borg
3.	08.09.85	Clayton John	Michael u Rita Axiag
4.	08.09.85	Marlene	Gorg u Rosina Sultana
5.	29.09.85	Joanne	Paul u Victoria Grech
6.	06.10.85	Christian	Giuseppe u Carmela Meylak
7.	13.10.85	Audrey	Joseph u Frances Debrincat
8.	13.10.85	Ismael Mario	Anton u Marija Portelli
9.	20.10.85	Vincent Mario	Sammy u Mariliana Rapa
10.	08.11.85	Maximillian	Colin u Diana Vella
11.	09.11.85	Chris	Benny u Elisabeth Zammit
12.	17.11.85	Kurt	Anton u Marija Azzopardi
13.	07.12.85	Jonathan	John u Raula Zammit
14.	08.12.85	Mark	Mario u Jacqueline Grech
15.	22.12.85	Roderick	Alfred u MaryJane Cordina
16.	07.01.86	Michelle	Gorg u Carmela Attard
17.	12.01.86	Denise	Victor u Rose Camilleri
18.	19.01.86	Jan Paul	John u Miriam Camilleri
19.	02.02.86	Simone	Joe u Pauline Camilleri
20.	08.03.86	Fiona	John u Marija Bezzina
21.	06.04.86	Diane	Atanasio u Maria Degiorgio
22.	13.04.86	Maria	Joe u Vivien Abela
23.	04.05.86	Nicholas	Joe u Doreen Gatt
24.	04.05.86	Matthew	Carmelo u Maria Xuereb
25.	25.05.86	Maria	Paul u Lina Scicluna
26.	29.05.86	Maria	Paul u Lina Scicluna
27.	29.05.86	Cathie	Emanuel u Lorenza Grech
28.	01.06.86	Ramona	Joe u Maria Attard
29.	01.06.86	Emma	Anthony u M'Angela Grech
30.	07.06.86	Roderick	Joseph u Miriam Grech
31.	06.07.86	Matthew	Piju u Grace Sultana
32.	06.07.86	Maria	Salvu u Mariosa Grech
33.	15.07.86	Mario	Frank u Mikelina Azzopardi
34.	27.07.86	Deborah	Grezzu u Maria Mercieca

LISTA TAT-TFAL LI RĊIVEW L-EWWEL TOARBINA NHAR L-ERBGHA, 7 TA' MEJJU

1. APAP Mario,	138, St. Ursula Street.
2. ATTARD Alexandra,	Franklin House, Qolla Street, Marsalforn.
3. ATTARD Charmaine,	'Ward u Zahar', 26, Mattia Preti Street.
4. AZZOPARDI Rachel,	N.B., Ghedrin Street.
5. AZZOPARDI Ruth,	N.B. Capuchine Street.
6. BORG Marija,	41, St. Ursula Street.
7. CAMILLERI Abigail,	28, Assumption Street.
8. CAMILLERI Joanna,	210, St. Ursula Street.
9. CAMILLERI John,	Block C, Flat 6, Sannat Road.
10. CAMILLERI Joseph,	Block, G, Flat 1, Sannat Road.
11. CAMILLERI Mario,	N.B., Karlu Galea Street.
12. CAMILLERI Maureen-Ann	Block G, Flat 3, Sannat Road.
13. CAUCHI Joseph,	'Sunflower', Ġilju Street.
14. CORDINA Louis,	19, By the Bastion Road.
15. CORDINA Mario,	133, Republic Street.
16. GATT Annabel,	13, St. Mary Street.
17. GAUCI Mark,	6, M'Ang Refalo Street.
18. GRECH Anette,	12, Sir Paul Boffa Street.
19. GRECH Elizabeth Louise,	'Sunflower', Annunciation Street.
20. GRECH Godwin Mario,	'S. Marija', Dawwara Street.
21. GRECH Marvin,	'Thyme', Ġilju Street.
22. GRECH Simone,	'Paulsyl', Republic Street.
23. LANZON Francine,	45, Kerċem Road.
24. MERCIECA Mario,	'Casa Pisani', Ġilju Street.
25. PISANI Derick,	80, Xaghra Road.
26. SALIBA Joseph,	18, St. Augustine Street.
27. VELLA Daniel,	69, St. Augustine Street.
28. VELLA Juan Giacomo,	'Casa Vella', Capuchine Street.
29. VELLA Noel,	N.B. Ninu Cremona Street.
30. XIBERRAS M'Rose,	'Dar il-Kastell', Castle Street.

BARRA MILL-PARROĊÇA

1. AZZOPARDI Johnny,	24, M'Ang Refalo Street.

**LISTA TA' TFAL LI RĊIVEW IL-GRIZMA TA' L-ISQOF
NHAR IL-HAMIS, 8 TA' MEJJU, 1986**

1. ABELA Simone,	34, Sump Street.
2. AZZOPARDI Moira,	N.B. Capuchine Street.
3. BORG Anna,	N.B. St. Ursula Street.
4. BUGEJA Mario,	Block H A, Flat 1, Sannat Road.
5. CAMILLERI Claire-Pauline,	N.B. Karlu Galea Street.
6. CASSAR-Charmaine,	N.B., G. Ellul Mercer Street.
7. CORDINA Steve,	19, By the Bastion Road.
8. CUTAJAR Antoinette,	Cut. Est., Sir. Paul Boffa Street.
9. DAILY Sean,	20, G.H.Est., Sannat Road.
10. DEBONO Mariella,	'St. Anna', Capuchine Street.
11. FARRUGIA Carmel,	'Frankdor', A. Mallia Street.
12. FARRUGIA Josette,	23, Foreman Street.
13. FARRUGIA Michael,	11, G.H.E. Type 2, Sannat Road.
14. GATT Brian,	53, Capuchine Street.
15. GATT Godwine,	31, Archp. Cassar Street.
16. GATT Josianne,	9, G.H.E. Sannat Road.
17. GATT Monica,	'Emily John', St. Domenica Street.
18. GATT Ronnie,	Capuchine Street.
19. GAUCI Josianne,	13, St. Mary Street.
20. GRECH Gordon,	N.B., Plot 78, N.S./Off Capuchine Street.
21. GRECH Rose,	N.B. Guzè Labre Street.
22. HILI Joel,	19, Foreman Street.
23. KITCHER David,	Block FA, Flat 3, Sannat Road.
24. LANZON Moira,	'Paulsyt', Republic Street.
25. MOMPALAO Kevin,	'Maison Mompalao', Gilju Street.
26. MEYLAKE Anna Maria,	10, Mons. L. Vella Street.
27. MICALLEF Etienne,	Flat 19, G.H.E. Sannat Road.
28. PSAILA Ramona,	N.B. Sir P. Boffa Street.
29. SAID Toni,	139, Sannat Road.
30. TABONE Marianne,	4, M'Ang Refalo Street.
31. VELLA Moira,	N.B. Republic Street.
32. XERRI Marie Claude,	'Shalom', St. Ursula Street.
33. XUEREB Jan,	38, Foreman Street.
34. ZAHRA Miriam,	Pl. 22, St. Domenica Street.

BARRA MILL-PARROĊĊA:

1. FARRUGIA Philip,	13, G.H.Est., Type 2, Sannat Road.
2. VELLA Giovanni,	73, St. Ursula Street.

Ismijiet ta' dawk li daħlu għall-Prokreazzjoni u t-Trobbija tal-Ulied bis-Sagrament taż-Żwieġ

li	Lulju 1985:	Gratio Vella u Carmen Pace; Raymond Gatt u Salvina Micallef.
ghaqqad	Awissu:	Raymond Grech u Josephine Portelli; Saviour Piscopo u Rose Xerri; Pierre Eugene Buttigieg u Tarcisia Portelli; Eugene Bugeja u Alda Cassar; Saviour Spiteri u Maria Cordina.
Alla	Settembru:	Grezzu Mercieca u Maria Farrugia.
ma	Ottubru:	John Galea u Carmela Attard; John Bartolo u Anna Grima.
jistax	Jannar 1986:	Raymond Vella u Doreen Mercieca.
ihollu	Mejju:	Michael Grech u Maria Grech.
	Gunju:	Robert Micallef u Connie Azzopardi; Mark Quambry u Jacqueline Micallef; Mark Grech u Ninette Scicluna.
	Lulju:	Charlie Haber u Ġuża Tabone; Mario Dimech u Carmen Mercieca.

l-bniedem"

Dawk li daħlu jissaffew fil-Purgatorju

"Agħtihom

O Mulej

il-mistrieħ

ta'dejjem"

Awissu 1985:	Victor Farrugia; Pawlu Azzopardi.
Novembru:	Pierre Fiteni; Nikola Spiteri; John Pisani; Ludgarda Borg.
Diċembru:	Adrianu Vella.
Jannar 1986:	Joseph Fenech; M'Gratia Mercieca.
Frar:	Michael Grech, Salvina Camilleri.
Marzu:	Tarcisia Galea.
April:	Maria Saliba; Salvu Xerri.
Gunju:	Anton Sacco; Joseph Cefai; Maria Gatt.
Lulju:	Carmela Cauchi.

ATTIVITAJIET FIČ-ĊENTRU PARROKKJALI TAL-KATIDRAL GHAS-SENA 1985-86

A. ATTIVITAJIET PASTORALI REGOLARI

1. Quddiesa fil-ġranet kollha tax-xogħol fid-9.30 a.m. Attendenza 25-50 ruh.
2. Quddiesa kull nhar ta' Sibt għat-tfal fil-5.00 p.m. Attendenza 40-60.
3. Quddiesa kull nhar ta' Hadd fil-11.30 a.m. Attendenza 40-70 ruh.
4. Katekiżmu għall-kandidati tas-Sagrament tal-Grizma ta' l-Isqof. Il-lezzjonijiet kienu nhar ta' Tlieta u l-Gimgha fis-6.00 p.m. Katekista: is-Sur Anton Farrugia.

5. Konferenza ta' kull xahar għan-nisa u għall-irġiel. Din tkun kull tieni Erbgħa tax-xahar. Għan-nisa fid-8.45 a.m. u għall-irġiel fis-6.00 p.m.

6. Laqgħa għaż-żgħażaġh (Forms II u III) kull gimgha. Jieħu hsieb Mons. Gorg Tabone.

7. Laqgħa għaż-żgħażaġh (Forms IV u V) kull nhar ta' Gimgha. Jieħdu hsieb Dun Manwel Magro u Gino Pavia.

B. ATTIVITAJIET KULTURALI REGOLARI

1. Żewġ korsijiet tal-lingwa tedeska: wieħed nhar ta' Tlieta fis-6.30 p.m. (it-tieni sena), u l-iehor nhar ta' Hamis fis-6.30 p.m. (l-ewwel sena). Għalliem: Dun Manwel Magro.

2. Ftuh tal-Biblijoteka Parrokkjali għall-pubbliku. Fil-ġranet tax-xogħol barra l-Erbgħa mis-6.00 p.m. sat-8.00 p.m. Il-Hadd mit-8.30 a.m. sal-11.15 a.m.

3. Ftuh tal-Catholic Bookshop fil-ġranet kollha tax-xogħol filgħodu mit-8.00 a.m. sal-11.00 a.m. u filgħaxija mill-4.00 p.m. sas-7.00 p.m. Is-Sibt, mit-8.00 a.m. sal-11.00 a.m. Jieħdu hsieb Mrs. Dolores Zammit u Miss Mary Psaila.

C. ATTIVITAJIET REGOLARI

FILANTROPIČI

1. Working team ta' żgħażaġh biex jieħu hsieb darba fil-gimgha l-hruġ u d-dhul tal-kotba tal-biblijoteka.

2. Working team li qiegħed jieħu hsieb jadatta l-librerija parrokkjali fuq is-sistema 'Dewey'.

3. Working team mill-membri tal-Ladies Circle biex jieħdu hsieb jagħmlu x-xogħol b'xejn (hjata, Xmas Cards, eċċ.), għall-Bazaar li jsir b'risq iċ-Ċentru f'Diċembru u l-Jumble Sale f'Gunja ta' kull sena.

4. Working team li jieħu hsieb l-istampar u t-tqassim tal-Bullettin ta' kull gimgha fil-familji.

5. Working team li jieħu hsieb il-

manutenzjoni ta' Centru speċjalment tal-librerija.

6. Working team ta' żgħażaġh biex inadffu l-bolli sabiex jingħataw b'benefizzjoni għall-missjoni.

D. ATTIVITAJIET REGOLARI RIKREATTIVI

1. Ftuħ tal-Bar kuljum f'hinijiet stabili. Fil-granet tax-xogħol mill-5.00 p.m. sat-8.00 p.m. Il-Hadd mit-8.30 a.m. sal-12.15 p.m. Jiehu hsieb is-Sur Nenu Xerri.

2. Film-show kull nhar ta' Hadd fil-5.30 p.m. Il-film ikun tajjeb għall-familja kollha.

3. Wine & Pizza Party darba fix-xahar organizzat mil-Ladies Circle.

4. Tombola darba fix-xahar organizzata mil-Ladies Circle.

E. ATTIVITAJIET OHRA

Pastorali:

1. Laqgħa għall-genituri u ohra għat-tfal tagħhom li din is-sena rċievu is-sagrament tal-Grizma ta' l-Isqof u ta' l-Ewwel Tqarbina. L-ewwel waħda saret fil-15.12.1985, it-tieni fis-16.2.1986 u t-tielet waħda fis-27.4.1986.

2. Thejjija għall-Preċett u l-Grizma ta' l-Isqof lit-tfal ta' l-emigranti. Katekista: is-Sur Anton Farrugia.

3. Kors fuq it-teoloġija morali minn Ottubru sa Diċembru 1985 mogħti minn Dun Anton

Borg, Professur tat-Teoloġija Morali fis-Seminarju ta' Ghawdex.

4. Prayer-group għaż-żgħażaġh matul in-novena tal-Milied.

5. Saru żewġ quddisiet għall-bżonnijiet u b'suffraġju tal-membri hajjin u mejtin tas-Supporters Club ta' Centru. Waħda saret f'Awissu 1985 u l-oħra f'Jannar 1986.

b) Kulturali

1. Show speċjali tal-Milied bis-sehem tat-tfal u ż-żgħażaġh tal-parroċċa.

2. Premjazzjoni fil-granet tal-Milied għat-tfal kollha li jattendu ċ-Centru.

3. Żjara lill-Presepi ta' xi rhula.

4. Hargħa għaż-żgħażaġh bir-roti u bil-mixi. Hadu hsieb is-Sur Anton Camilleri u Dun Manwel Magro u Gino Pavia.

5. Inżammet wirja dwar l-arti u l-artiġġjanat miż-żgħażaġh Ghawdxin. Organizzazzjoni tal-Kummissjoni Djoċesana taż-Żgħażaġh.

6. Laqgħa għaż-żgħażaġh Ghawdxin organizzata mill-Kummissjoni Djoċesana taż-żgħażaġh.

7. Wirja fuq il-Bibbja u l-hajja tan-nies ta' żmien Kristu.

8. Saru l-visti tas-Sepulkri kemm fir-Rabat kif ukoll fl-irhula.

9. Inżamm kors ta' 'Descriptive Cataloguing' minn Dun Joe Bezzina, li għamel studju speċjali f'dan il-qasam barra minn Malta.

10. Serata tal-Paċi mtellgħa miż-żgħażaġh tal-parroċċa.

11. Inżammiet serata tal-Gimgha Moaddsa mtellgħa miż-żgħażaġh tal-parroċċa.

12. Giet organizzata ġita għal Malta għal diversi knejjes li fihom jinsabu statwi tal-purċissjoni tal-Gimgha l-Kbira.

c) Filantropiċi

1. Stampar ta' diversi bullettini, leaflets, posters, eċċ., mis-Sur Anton Farrugia bl-'electronic Scanner' u bil-'Gestetner' taċ-

Centru għal diversi knejjes, assoċjazzjonijiet u għaqdiet.

2. Saret zjara lit-tfal ta' Lourdes Home organizzata miż-żgħażaġh tal-parroċċa.

3. Laqgħat fiċ-Centru mill-membri tal-Għaqda ta' l-Astronomija t'Għawdex.

d) Rikreattivi

1. Get-together għall-helpers kollha tal-parroċċa.

2. Dinner bil-ħlas b'risq il-manutenzjoni taċ-Centru. Dan isir darbtejn fis-sena, għall-Milied u għall-Għid.

3. Early morning Xmas Special Breakfast.

CUPID HALL — CUPID COMPLEX

Republic Street, Victoria, Gozo.
Tel. No. 551126.

SALA ECCELLENTI:

• Għall-Parties, Tiġijiet u Receptions.

SALA SPAZJUŻA:

• Għal Mijiet ta' nles bir-kumdità u dekorata b'xeni mill-isbaħ tipikament Għawdxin u bi sfond stupend għar-ritratti.

Bar Mghammar b'Kollox — Freezers Kbar u Moderni
Ejjeu u Taraw — Tonfu Anqas u Tinqadew Ahjar.

TAQSIMA PASTORALI QUIZ BIBBLIKU GHAT-TFAL

F'Jannar li għadda x'uħud mit-tfal tal-parroċċa ħadu sehem fi quiz bibbliku li ġew imhejjjin għalih mis-Sur Anton Farrugia. Dan il-quiz l-ewwel sar fil-Katidral u mbagħad inżamm f'xi whud miċ-Centri tad-Duttrina tar-Rabat.

Fil-fatt dan il-quiz sar għand is-Sorijiet Frangiskani, fiċ-Centru tal-Mużew tan-nisa u ta' l-irġiel kif ukoll fiċ-Centru tar-Ragħaj it-Tajjeb.

B'dan il-mod dawn it-tfal wasslu lil shabhom, tfal oħra bħalhom, ħafna tagħlim bibbliku.

Wirja tat-Tfal tal-Grizma fil-Katidral

WIRJA KATEKETIKA B'TEMA TAL-PAČI

Matul is-sena kateketika 1985/86, il-kandidati li kienu jithejjew biex jirċievu s-Sagrament tal-Grizma ta' l-Isgof fil-parroċċa tal-Katidral ta' Ghawdex hadmu fuq wirja kateketika b'tema tal-paċi billi din is-sena ninsabu fis-Sena Internazzjonali tal-Paċi.

Dawn it-tfal ghamlu mhux biss poster fuq dan is-sugġett, iżda wkoll fasslu u bnew proġett fuq il-paċi fil-kuntest tal-Vangelu.

Kemm il-posters kif ukoll il-proġetti laħqu ċertu livell għoli. It-'tutor' tat-tfal għal dan ix-xogħol kollu kien is-Sur Anton Farrugia li, b'sens ta' dedikazzjoni u bi spirtu didattiku, offra l-ghajnuna tiegħu biex dawn it-tfal setgħu jtellgħu wirja li saret fil-Katidral matul il-Gimgha Ewkaristiko-Liturgika.

Il-wirja ġiet miftuħa u mbierka mill-Arċipriet Mons. C. Scicluna.

It-tfal ta' l-Ewwel Tqarbina
1986

Din is-sena qabel l-amministrazzjoni
tas-Sagrament tal-Grizma ta' l-Isqof
sar Servizz Para-Liturġiku li fih hađu
sehem it-tfal kollha li rċievew dan is-
Sagrament. Dan is-servizz għalliem
biċ-ċar lil dawn it-tfal għal liema
impenji kienu ser jidhlu għalihom
permezz ta' dan is-Sagrament.

It-tfal li din is-sena rċievew is-
Sagrament tal-Grizma ta' l-Isqof fil-
Katidral ta' Ghawdex fit-8 ta' Mejju

WIRJA BIBBLIKA FIL- PARROĊĊA TAL- KATIDRAL

Matul il-Gimgha Bibblika li nżammet mit-13-1-86 sad-19-1-86, id-Direzzjoni taċ-Ċentru Parrokkjali tal-Katidral ta' Ghawdex, tellgħet WIRJA BIBBLIKA fil-'foyer' ta' l-istess Ċentru. Din il-wirja għet miftuħa u mbierka mill-Arċipriet tal-Katidral ta' Ghawdex, Mons. Carmelo Scicluna wara quddiesa li hu qaddes għall-okkażjoni fil-kappella taċ-Ċentru Parrokkjali.

Il-wirja kienet imqassma f'għaxar 'stands'. Barra ż-żewġ 'stands' prinċipali li kienu jitrattaw materjal vissiv ta' l-Antik u Gdid Testament rispettivament, kien hemm 'stands' oħra li kien fihom:-

1. Bibbji b'diversi ilsna mill-ħames kontinenti tad-dinja;
2. Kotba u Rivisti bibbliċi stampati Malta;
3. Materjal edukattiv u 'games' bibbliċi għat-tfal;
4. Arkeoloġija bibblika;
5. Materjal dwar in-nies u l-kostumi ta' l-Art Imqaddsa.

Żewġ 'stands' li għibdu attenzjoni partikolari kienu s-sezzjoni tal-'Gudaica' mimlija materjal li jixhet dawl fuq il-poplu Lhudi ta' qabel u żmien Kristu u s-sezzjoni tal-Memorabilja Bibblika li kienet tinkludi fost kollox: relikwi tal-Passjoni ta' Kristu, minjaturi tat-Torah (mibghutin mill-Amerika apposta għall-wirja), u bosta 'souvenirs' tal-Postlijiet Imqaddsa.

Id-Direzzjoni taċ-Ċentru Parrokkjali tal-Katidral filwaqt li tiżiħajr lil min offra xi esebiti għal din il-wirja, twiegħed li tkompli ttella' din il-wirja Bibblika ta' kull sena fiż-żmien tal-Gimgha Bibblika.

PREMJAZZZJONI TAT-TFAL

Ta' kull sena jinżamm Jum il-Premjazzzjoni għat-tfal tad-Duttrina. Din l-attività tinżamm bl-iskop li thajjar lit-tfal jiehdu aktar interess fit-tagħlim li Kristu hallielna fil-Vangelu biex fuqu jfasslu 'l quddiem il-programm ta' hajjithom. Hija l-prattika ta' dan it-tagħlim li tagħmel mill-bnedmin insara maturi, ċittadini onesti, haddiema beżlin u nies li jaqdu minnhom fl-oqsma kollha tal-hajja b'sens ta' responsabilità.

Ir-ritratt juri lil Mons. Arcipriet Carmelo Scicluna joffri rigal lil wiehed/wahda mit-tfal.

TAQSIMA KULTURALI

PAGEANT TAL-MILIED FIL-KATIDRAL

Bhal fis-snin l-imghoddija fil-Katidral f'Ghawdex inżamm pageant tal-Milied li ghalih attendew bosta membri tal-kommunità parrokkjali. Dan il-pageant gie mtella' mit-tfal u ż-żgħażaġh tal-parroċċa taht id-direzzjoni ta' Mons. G. Tabone. Il-messagg li ried iwassal dan il-pageant kien li Gesù twieled fl-Għar ta' Betlem mhux biex jifdi sezzjoni waħda ta' nies, imma biex joffri l-fidwa tiegħu lil kulhadd — għonja, fqar, għorrief, nies ta' bla skola, nies f'saħħithom fiżikament u anke nies li huma fiżikament jew mentalment inkapaċitati. Gesù gie fid-dinja biex jifdi lil kulhadd.

Ir-ritratt juri xena waqt dan il-pageant.

TAQSIMA RIKREATTIVA

HARGIET

FIL-

KAMPANJA

San Gwann Bosco, il-qaddis tat-tfal, l-ewwel kien jigbor it-tfal ghar-rikreazzjoni u mbaghad kien ighallimhom id-duttrina ta' Kristu. L-element tar-rikreazzjoni huwa indispensabbli fil-hajja ta' kull bniedem u b'mod speċjali tat-tfal. Tifel li ma jfittixx rikreazzjoni mhux tifel normali. Id-direzzjoni taċ-Centru Parrokkjali ma tonqosx li toffri okkażjonijiet ta' kull xorta ta' rikreazzjoni xierqa għat-tfal tal-parroċċa. Il-hargiet bit-tfal fil-kampanja fil-granet tax-xitwa huma dejjem dati mistennija fil-kalendarju tar-rikreazzjonijiet.

**DRAMA
FUQ IL-PALK
TAČ-ĊENTRU
PARROKKJALI
U
SERATA
TA' MUŻIKA**

Ta' kull sena fil-granet tal-Millied u ta' l-Għid, fiċ-Ċentru Parrokkjali jigu mteflgħin attivitajiet ta' drama. Din is-sena, id-direzzjoni tač-Ċentru hadet fisieb tkabbar il-palk u tagħmel ukoll rinnovamenti oħra meħtieġa għal dan l-iskop. Din l-attività tinżamm bil-ghan li t-tfal u ż-żgħażaġħ tal-parroċċa jkollhom opportunità jizviluppaw il-talenti tagħhom kif ukoll blex il-komunità parrokkjali tigi offruta okkażjoni ta' divertiment xieraq li huwa wkoll meħtieġ għall-iżvilupp sħiħ tal-bniedem.

Mons. Arcipriet jirilevi ghotja ta' 100 diska u kotba minghand Mr. & Mrs. Joseph Cilia

It-tieni ghotja ta' kotba li Mr. u Mrs. E.P. Wood ta' Nadur Heights ghamlu li-Librerija tal-Katidral

IL-LIBRERIJA PARROKKJALI

Is-Sur Ganni Saliba ghamel ghotja ta' Hamsin ktieb verament antikwi (stampati Firenze fis-17-il seku) li-Librerija Parrokkjali

Is-Sinjorina Christine Pace li hi nkarigata mill-Progressive Cataloguing u Dewey Classification tal-kotba kollha

Mrs. Gina Scicluna qed tagħmel l-offerta tagħha ta' bosta kotba, bibba minnhom mikluba mill-mejjet zewgħa, is-Sur Gorg Scicluna

Is-Socjetà 'Leone' ma tongox li minn żmien għal żmien toffri kotba għal-Librerija. Din hija r-raba' darba

WERREJ ĠENERALI

ta'

L-GHID TA' L-ASSUNTA

Il-Katidral t'Għawdex

Nru. 1 (1966) — nru. 20 (1985)

- APAP, Koli, "Il-Festa Storika u Nazzjonali ta' S. Marija", nru. 1 (1966), p.2.
- BEZZINA, Joe, "Il-Ftuħ tal-Kungress Ewkaristiku Djoċesan tal-1929 fil-Katidral t'Għawdex", nru. 14 (1979), pp. 9-11.
- "S. Marija 1897-1981", nru. 16 (1981), pp. 4-12.
- "Il-Bidu tad-Devozzjoni lejn il-Madonna tar-Rużarju fil-Matriċi u f'Għawdex" 1578-1664", nru. 18 (1983), pp. 6-8.
- "Il-Bidu tal-Purċissjoni ta' S. Marija, 1726", nru. 19 (1984), pp. 6-9.
- "Il-Bini tul is-Sekli tal-Matriċi ta' S. Marija (1)", nru. 20 (1985), pp. 3-5.
- REZZINA, John, "Għawdex minn dejjem Qiem lil S. Marija", nru. 7 (1972), pp. 6-7;
nru. 8 (1973), pp. 12, 11;
nru. 9 (1974), pp. 4-5.
- BONNICI, Alexander, "Lejn Dawl Storiku fl-Imghoddi tal-Katidral ta' Għawdex", nru. 8 (1973), pp. 6-8.
- "Hjiet minn Grajjiet il-Parroċċa ta' l-Assunta fis-Seklu XVII (1663-79)", nru. 9 (1974), pp. 6-8.
- "It-Talba lir-Re Ferdinandu III ta' Sqallija biex Għawdex Jinqata' fi Djoċesi għalih", nru. 12 (1977), pp. 2-8.
- "Xewqa ta' Djoċesi u ta' Tribunal ta' l-Appell f'Għawdex f'Talba Mqieghda hażin mill-Arċipriet Cassar fis-sena 1800", nru. 13, (1978), pp. 7-10.
- "Il-Viżitatur Mons. Ascanio Libertano Iżur il-Matriċi ta' l-Assunta fis-sena 1585", nru. 14 (1979), pp. 2-4.
- "Kronoloġija Dokumentata ta' Grajjiet il-Kollegġjata ta' l-Assunta f'Għawdex (1623-72)", nru. 15 (1980), pp. 2-9.
- "Meta l-Matriċi ta' l-Assunta ta' Għawdex Tmexxiet minn żewġ Kappillani", nru. 17 (1982), pp. 2-4.
- "Il-Problemi Pastoralni ta' Għawdex fis-sena 1688", nru. 18 (1983), pp. 2-5.
- "Il-Komunità Parrokkjali tal-Matriċi Kollegġjata ta' l-Assunta fis-sena 1678", nru. 19 (1984), pp. 2-5.
- "Mons. Lwigi Fernandez, Delegat Pontifiċju, Ifisser il-Ferh talli Għawdex sar Djoċesi", nru. 20 (1985), pp. 6-8.
- BORG, Joseph, "L-Isqof Monsinjur Anton Grech Delicata J.U.D.", nru. 11 (1976), pp. 1, 11.
- "S. Marija, Padruna Speċjali u S. Pawl, Padrun Prinċipali tal-Gżejjer Maltin", nru. 18 (1983), pp. 9-10.
- "Il-Kapitlu tal-Katidral ta' 100 Sena Illu fi Żmien l-Isqof Pietru Pace", nru. 19 (1984), pp. 10-12.
- CAUCHI, Nikol, "Tifkira taċ-Ċentinarju tal-Mewt tal-Papa Piju IX: Omelija", nru. 13 (1978), pp. 3-6.

- CREMONA, John, "L-Ghanja tal-Hamsa u Ghoxrin: Poezija", nru. 16 (1981), p. 34.
- ELLUL, Michael, "Il-Katidral t'Ghawdex. Tagħrif fil-Qosor dwar l-Arkitektura tiegħu", nru. 12 (1977), pp. 12-15.
- FARRUGIA, Anton, "Il-Biblijoteka Parrokkjali tal-Katidral - Ghawdex", nru. 20 (1985), pp. 15-17.
- GAUCI, Giovanni B., "Il-Monument ta' l-Arcisqof Mikiel Gonzi fil-Knisja Katidrali t'Ghawdex", nru. 12 (1977), pp. 29-32.
- "Il-Mużew il-Gdid tal-Katidral", nru. 15 (1980), pp. 10-12.
- GAUCI, Lewis, "On the Feast of the Assumption of Our Lady, 15th August, 1977: Poem", nru. 12 (1977), p.9.
- "The Assumption: Poem", nru. 14 (1979), pp. 28-9.
- GAUCI, Paul, "Lil Marija Tama Tagħna: Poezija", nru. 11 (1976), pp. 10-11.
- GOTCH, Christopher, "Gozo Cathedral - An Architect's Appreciation", nru. 11, 1976, p. 12.
- GRECH, Grazio A., "Għeluq il-75 sena ta' l-Istatwa tal-Assunta", nru. 7 (1972) pp. 1, 11.
- MALLIA, F.S., "Xoghlijiet ta' l-Arti fil-Katidral", nru. 6 (1971), pp. 1, 8.
- PISANI, Ġorġ, "Manuskritt tal-Kan. Gaetanu Bondi dwar il-Festi Liturġiċi fil-Knisja Matriċi", nru. 5 (1970), pp. 6-7.
- SCICLUNA, Carmelo, "Aktar Dati Importanti fl-Istorja tal-Katidral", nru. 2 (1967), pp. 4-6;
3 (1968), pp. 4-5;
4 (1969), pp. 6-7;
5 (1970), pp. 4;
6 (1971), pp. 4.
- "Il-Kwadru tal-Madonna tar-Rużarju", nru. 4 (1969), pp. 1, 4.
- "Il-Mużew tal-Katidral", nru. 6 (1971), p. 8.
- "Storja tal-Kor Marija Assunta", nru. 6 (1971), p. 11.
- "Grajjet ta' Mitt Sana Ilu fil-Katidral t'Ghawdex", nru. 7 (1972), pp. 1, 11.
- "Il-Kwadru ta' S. Gużep", nru. 7 (1972), p. 4.
- "Il-Ballata tal-'Convoy' ta' S. Marija", nru. 7 (1972), p. 8.
- "L-Isqof Gużep Pace u l-Katidral", nru. 7 (1972), p. 12.
- "Il-Kwadru ta' S. Filippu", nru. 8 (1973), pp. 10-11.
- "Il-Kwadru tal-Madonna ta' Solidad", nru. 9 (1974), p. 10.
- "L-Arcipriet tal-Katidral fl-Awstralja", nru. 12 (1977), pp. 22-3.
- "L-E.T. Mons. Nikol Cauchi: 25 Sana Saċerdot - 10 Snin Isqof", nru. 12 (1977), pp. 24-8.
- "Monsinjur Arcidjaknu Lwiġi Vella, D.D., Hamsin sena wara Mewtu", nru. 13 (1978), pp. 19-22.
- "L-Arcipriet fil-Kanada u l-Amerika", nru. 13 (1978), pp. 23-9.
- "Xbieha tal-Madonna Mpingija minn S. Luqa fil-Katidral t'Ghawdex", nru. 14 (1979), pp. 5-8.
- "Il-Mużew tal-Katidral Sa Jiftah", nru. 14 (1979), pp. 19-20.
- "Ittra tas-Sana 1767 li Tagħti Xhieda ta' l-Importanza tal-Kollegġjata ta' l-Assunta fil-Kastell ta' Ghawdex", nru. 15 (1980), pp. 13-15.
- "Evalwazzjoni tal-Hajja Pastorali fil-Katidral bis-Saħħa ta' l-Istatwa ta' Santa Marija", nru. 16 (1981), pp. 18-22.
- "L-Arcisqof Mikiel Gonzi u l-Knisja Katidrali ta' Ghawdex", nru. 19 (1984), pp. 14-17.
- SCICLUNA, George, "Il-Kwadru ta' l-Assunta fil-Katidral t'Ghawdex", nru. 1 (1966), pp. 1, 7.
- "Il-Kwadru ta' S. Frangisk di Paola fil-Knisja Katidrali t'Ghawdex", nru. 2 (1967), pp. 1, 9.

- VELLA APAP, Nikol, "Id-Duttur Nikolang Maħnuq", nru. 6 (1971), p. 10.
 WETTINGER, Godfrey, "L-Arkivju tal-Knisja Katidrali f'Għawdex", nru. 8 (1973), pp. 1-11.
 "It-Testament ta' Nuccio de Episcopo", nru. 9 (1974), p. 12.
 ZAMMIT, Winston Law., "Il-Gran Mastru Nikol Cotoner u l-Knisja Matriċi ta' Għawdex, 1663-80", nru. 11 (1976), pp. 4-5.
 "100 Sena Ilu: Il-Hatra, Konsagrazzjoni u Ngress ta' l-Isqof Pietru Pace", nru. 12 (1977), pp. 10-15.
 "Il-Gran Mastru Nikol Cotoner u l-Hatra ta' żewġ Kanoniċi fil-Knisja Matriċi (1671-74)", nru. 13 (1978), pp. 11-12.

Lista miġbura minn ĠWANN AZZOPARDI, S.J.

C. FINO & SONS LTD., Mriehel.
 Tel. 440735, 458079
 FINO CENTRE, 115 The Strand, Tel. 516514
 FINO GOZO LTD., Victoria, Gozo, Tel. 551500

GHALL-AHJAR XORB U LIKURI

irrikorru għand:

SQUARE CELLAR

**TA' PJAZZA SAN ĠORĠ,
 VICTORIA, GĦAWDEX.**

PARDI MOTORS LTD.

N.B. Republic Street, Victoria, Gozo.

Tel. 556678 – 553744

AUTO DEALERS

AUTO SERVICE & SPARES

PANEL BEATING

SPRAY PAINTING

TYRE & RADIATOR REPAIRS

W E R R E J

Messagg ta' l-Arcipriet	1
Il-Furbani jahbtu għall-Maltin fi triqthom lejn Ghawdex għal Santa Marija	2
Il-Bini tul is-Sekli tal-Matriċi ta' Santa Marija	6
Sena Internazzjonali tal-Paci	9
Il-Biblijoteka tal-Katidral ta' Ghawdex	11
Nifirhu lil.....	14
Ikkontribwew għal din ir-Rivista	15
Grajjiet importanti ta' matul is-sena	16
Kronaka tal-Parroċċa	18
Attivitajiet fiċ-Ċentru Parrokkjali tal-Katidral għas-sena 1985-86.....	22
Taqsimi Pastorali	25
Taqsimi Kulturali	30
Taqsimi Rikreattiva	31
Werrej Ġenerali ta' l-Għid ta' l-Assunta.....	34

L-OPRA TAL-GALLARIJA TA' L-ORNI FIL-KATIDRAL T'GHAWDEX

L-Opra tal-gallerija ta' l-orgni tal-Katidral t'Għawdex ilha li bdiet 'l fuq minn sena. Id-disinn għal din l-opra nħadem mis-Sur Guzè Galea ta' Malta li hu magħruf ma' Malta u Għawdex għall-kapaċita tiegħu f'dan il-qasam ta' l-arti. Din il-gallerija nħadmet fuq l-injam bl-akbar perfezzjoni mis-Sur Ġorġ Farrugia mastrudaxxa magħruf għal xogħol bħal dan. Fil-fatt dan il-mastrudaxxa nħadem f'Għawdex u anki f'Malta xogħol ta' livell għoli f'din is-sengħa. Dan il-mastrudaxxa wettaq fedelment fl-injam id-disinn tas-Sur Galea taħt id-direzjoni tiegħu stess. Din il-gallerija nħadet post gallerija tai-ġebel li kienet inbniet fl-1955.

Kif juri r-ritratt din il-gallerija għad jonqosha l-iskultura ta' l-injam li meta tigi ngastata fil-fondijiet tagħha żgur li tkun tifforma waħda mill-isbaħ opri artistici ta' din il-Knisja Katidrali. Hu maħsub li din il-gallerija tkun lesta minn kollox fi żmien qasir.